

EESTI SPORDI- JA OLÜMPIAMUUSEUMI ARENGUKAVA 2023-2027

MISSIOON

Muuta maailma paremaks läbi spordi ja spordipärandi väärtustamise ühiskonnas.

SA Eesti Olümpia- ja Spordimuuseumi põhikirjaline eesmärk on Eesti ajalooga seotud kehakultuuri- ja spordialase materjali kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel.

VISIOON 2027

Aastaks 2027 on ESOM:

- Euroopa kõige uuendusmeelseim spordimuuseum
- Top5 külastatav turismiatraktsioon Tartu linnas
- Kolmekordistanud aastase teenitava omatulu võrreldes referentsaastaga 2021
- Kolmekordistanud aastase piletiga külastajate arvu võrreldes referentsaastaga 2021

Meetodid:

Muuseumiinnovatsioon – unikaalsete ja julgete lahenduste kasutamine ja katsetamine kõigis muuseumitöövaldkondades – unikaalse kontseptsiooniga näitused, uuenduslikud spordipärandiprojektid ja kogukonna kaasamine muuseumitöösse, rahvusvahelised koostööprojektid jne.

Tihe haridusprogramm – unikaalsed mitteformaalhariduse meetodid, spordisangarite roll muuseumi liikumis- ja sporditeadmiste edastamisel, orgaaniline seotus traditsiooniliste õppekavadega

Aktiivne turundus – ajaloopärandi ja haridusteabe edastamine kõigile sihtrühmadele muuhulgas ebatraditsioonilistel meetoditel ja aktiivne turunduskoostöö era- ja avaliku sektoriga

HETKEOLUKORRA KIRJELDUS

Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum on Baltimaade suurim spordimuuseum. Muuseum on asutatud 1963. aastal ning kandis 2016. aasta juunini nime Eesti Spordimuuseum. 2016. aastal kujundati muuseum ümber sihtasutuseks, mille asutajateks on Kultuuriministeerium ja EOK. Muuseumi nõukogus on 4 liiget – 2 EOK esindajat, Kultuuriministeeriumi ja Rahandusministeeriumi esindaja. Muuseumi juhib tegevjuhi rollis juhatuse liige.

Muuseumi põhikirjaliseks eesmärgiks on Eesti ajalooga seotud kehakultuuri-, spordi- ja olümpiaalase materjali kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel ning olümpismi aadete ja sportlike väärtuste hoidmisele ja levitamisele kaasaaitamine.

Muuseumi keskmes on kogud, mis hõlmavad endas ligi 150 000 museaali, millest valdava enamiku moodustavad väikesemõõtmelised esemed (medalid, märgid, fotod jms).

Sihtasutuseks ümberkujundamise järgsetel aastatel toimusid jõulised uuendused muuseumi struktuuris, tegevuspõhimõtetes ja nähtavuses kõigis muuseumitöö valdkondades, mis viisid muuseumi külastatavuse, omatulude teenimise ja nähtavuse mitmekordsele tõusule ning spordimuuseumi hulgaliste tunnustusteni. 2020. aastal avanes uuenduste kulminatsioonina muuseumi uus püsinäitus – Eesti Spordi Lugu.

Muuseumi lähituleviku peamised arendusvajadused on seotud muuseumi siseõue rakendamise, sisulise ja turunduskoostöö arendamisega erinevates valdkondades ning muuseumi nähtavuse suurendamisega, muuhulgas Tallinnas.

TEGEVUSEESMÄRGID

Spordipärand

Eesmärk I – Muuseumikogud on korrastatud ja kogumiskoostöö alaliitudega rakendatud

Eesmärk II – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi kogud on tervikuna avalikkusele kättesaadavad nii füüsiliselt kui digitaalselt

Eesmärk III - Valminud on Olümpiaajaloo ülevaatekäsitlus

Meede: Kogude täiendamine

- Spordimuuseumi ja suuremate alaliitude vahel on loodud toimivad kogumiskoostöökokkulepped
- Kogumispõhimõtete ja kogumistegevuskava uuendamise järel toimub aktiivne kogumine, eelkõige spordikogu ja digikogu täiendamise kaudu
- Kogude andmebaasidesse lisamise, kirjeldamise ja digikujutiste loomise kiirendamiseks on kasutusse võetud innovaatilised tehnilised rakendused ja kogukondlikud võimalused (koostöö spordiajaloolaste ja vabatahtlikega)

Meede: Kogude vahendamine

- Aastaks 2027 on uue muuseumiseaduse võimalustest lähtuvalt kogu muuseumikogu täies ulatuses korrastatud ning vajalikud väljaarvamised teostatud
- Aastal 2027 on andmebaasis MUIS kõik museaalid jätkuvalt varustatud digikujutise ja esimese etapi kirjeldustega
- Aastaks 2027 on digiteeritud enam kui 100 000 negatiivi spordiloolise fotopärandiga
- Muuseum vahendab regulaarselt kogutud museaalide lugusid läbi spordimeediaväljaannete, erasektori koostööpartnerite väljaannete ja enda ruumides toimuvate ja tellimusnäituste

Meede: Spordipärandiprojektid

- Valmib olümpiaajaloo ülevaate-teos Eesti Olümpia Lugu
- Käivitunud on uued projektid spordipärandi populariseerimiseks erinevate meediumite vahendusel
- Spordimuuseum nõustab meetoodiliselt spordipärandi talletamise ja säilitamise osas teisi spordimuuseumi nii siseriiklikult kui rahvusvaheliselt ning spordialaliite, sportlasi ja spordiorganisatsioone

Haridus

Eesmärk I – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum on üle-eestiliselt tuntud muuseumihariduskeskus

Eesmärk II – Aastaringse hariduskalendri toimib edukalt

Eesmärk III – Muuseum loob võimalused spordiajaloo kompetentsikeskuseks kujunemiseks

Meede: Koolid- ja lasteaiad

- Toimib aastaringse hariduskalendri formaat ning selle järjepidev kommunikeerimine haridusasutustele
- Haridusprogrammid on seotud koolide õppetegevuse ja õppekavadega, sh. lisaks ajaloole ja liikumisõppele ka matemaatika jt. ainekavadega
- Spordimuuseum pakub innovaatilisi haridusprogramme, mis kasutavad interaktiivseid tehnilisi lahendusi, tegevusportlaste eeskujul ja uuenduslikke õppemeetodeid hariduse edastamiseks
- Spordimuuseumi hariv ja meeleolukas jõuluprogramm on tuntuim jõuluprogramm Tartu linnas

Meede: Teised sihtrühmad

- Spordimuuseumis leidub aktiivset ja korraldatud tegevust kõigil koolivaheaegadel sh. erikampaaniad, linnalaagrid jms.
- Spordimuuseumi sünnipäevaprogrammid on hariva ja liikumisrohke sünnipäeva etalonina Tartu populaarseimate hulgas
- Muuseum pakub tegevusrohkeid perepäevi, mis ühendavad endas juhitud ekskursioonid, spordi- ja terviseteemalised töötoad, tippportlastega kohtumised ja teised võimalused

Meede: Kompetentsikeskuseks kujunemine

- Spordimuuseum uurib spordiajalugu, pakub tuge ja tingimusi spordiajaloolastele ja populariseerib spordipärandi uurimist
- Spordimuuseum pakub ruume aktsepteeritavatele koostööpartneritele spordipärandi-, koolitus- ja muude hariduslike ürituste elluviimiseks

Näitused ja üritused

Eesmärk I – Valmivad uued suurnäitused 2024. ja 2026. aastal ning lisategevusi pakkuv siseõu

Eesmärk II – Muuseumi püsinäitus ja käed-külge näitused pakuvad unikaalseid lahendusi ja külastajaemotsioone

Eesmärk III – Mitmekesine ürituste programm erinevatele sihtrühmadele teeb muuseumist populaarse peresihtkoha

Meede: Ajutised ja tellimusnäitused

- Spordimuuseumi siseõu saab välja arendatud mitmekesiseks näitus- ja üritustegevusi võimaldavaks paigaks
- Spordimuuseumi ajutised suurnäitused annavad parimal moel edasi spordiga seotud emotsioone ja elamusi
- Spordimuuseumis toimub iga-aastaselt vähemalt 4 väiksemas mahus ajalooväljapanekut, mis lisaks tellimusnäitustele annavad parimal moel edasi spordiajalugu nii esemetes kui tekstides
- Koostöös välisriikide saatkondadega jõuab igal aastal Eestisse ajutiseks väljapanekuks vähemalt üks rahvusvaheline rariteet

Meede: Püsinäitus

- Spordimuuseumi püsinäitus toimib peresõbraliku sportliku elamuskeskkonnana ning on täiendatud ja kaasajastatud vastavalt vajadusele
- Algab Spordimuuseumi uue püsinäituse (2030+) ideefaas ja võimaluste kaardistamine
- Analüüsitakse muuseumi nähtavuse suurendamiseks spordimuuseumi püsiva väljapaneku võimalusi Tallinnas
- Analüüsitakse lahendusvõimalusi spordimuuseumi hoone II etapi väljaehitamiseks

Meede: Üritused

- Muuseumis toimub aastas kuni 20 harivat ja meeleolukat üritust (töötoad, eriekskursioonid, kohtumised tippsportlastega, tervise- ja liikumisteemalised loengud jne)
- Muuseum korraldab ise ja toetab teisi spordiajaloo organisatsioone spordiajalooliste ürituste korraldamisel
- Muuseum jätkab traditsiooniliste spordikallakuga meelelahutuslike mälumängude korraldamist
- Iga-aastaselt toimuv spordimuuseumi konverents pöörab süvendatud pilgu spordiajaloole ja sportlastele

Kommunikatsioon ja turundus

Eesmärk I – Hoogustunud turunduskoostöö avaliku- ja erasektori asutuste ja organisatsioonidega tagab muuseumi sõnumi efektiivse leviku

Eesmärk II – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum on Tartu linnaruumis selgelt äratuntav

Eesmärk III – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum on sotsiaalmeedias Eesti jälgitavamate muuseumide top5-s

Meede: Turunduskoostöö

- Muuseum teeb aktiivselt turunduskoostööd juhtivate spordi- ja hariduskeskustega Eestis ja välismaal
- Muuseum on leidnud võimalusi unikaalseteks koostöövormideks erasektori asutustega erinevates valdkondades, muuhulgas liikumisteemadega seoses
- Muuseum on koostöö tulemusel nähtav nii reklaami kui sisutekstide osas suuremate spordialaliitude kui ka erasektori spordiklubide väljaannetes

Meede: Nähtavus linnaruumis

- Muuseumi vahetu ümbrus toetab muuseumi avalikku nähtavust, muuseumimaja on selgelt äratuntav sporditeemalise külastuskeskusena
- Tartus ja Tartust kaugemal on tagatud muuseumi regulaarne nähtavus koolides, hotellides, turismiettevõtetes, spordiasutustes
- Tartu kesklinna tsoon on kaetud spordimuuseumi tutvustavate alternatiivsete reklaamilahendustega

Meede: Nähtavus meedias ja sotsiaalmeedias

- Spordimuuseumil on aastaks 2027 jälgijate arvult Facebookis Eesti muuseumide top5-s
- Spordimuuseum on jätkuvalt Eesti top3 jälgijate hulgaga muuseum Instagramis ja Tiktokis
- Suurenenud on muuseumi töötajate sõnavõtte ja artiklite hulk meedias

Koostöö

Eesmärk I – Läbi koostöö avaliku sektori asutustega positsioneerib muuseum end Eesti spordi keskse mäluasutusena

Eesmärk II – Erasektori toetus muuseumi projektidele on regulaarne ja läbimõeldud

Eesmärk III – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum on rahvusvahelise Olümpiamuuseumide

Koostöövõrgustiku OMN juhtmuuseumide seas

Meede: Avalik sektor ja spordiorganisatsioonid

- Muuseum on olümpiamuuseumina aktiivne partner Eesti Olümpiakomitee projektides ja eesmärkide täitmisel
- Muuseum annab koostöös Eesti Olümpiaakadeemiaga välja Georg Hackenschmidt spordiraamatuauhinda
- Muuseum loob võimalused Ausa mängu tunnustusauhinna väljaandmiseks
- Toimiv koostöö Eesti Rahvusarhiiviga võimaldab efektiivselt kaardistada ja ellu viia spordipärandi kooskõlastatud kogumise
- Spordimuuseum on arvestatav partner spordiorganisatsioonidele võimaldamaks pressikonverentside, ürituste, autasustamiste, väljasõiduseminaride ja muude ettevõtmiste korraldamist koostöös muuseumiga
- Spordimuuseum pakub spordiorganisatsioonidele võimalusi spordiala populariseerimiseks, demouüritusteks jne.
- Muuseum teeb tihedat koostööd teiste sporditeemaliste muuseumidega, kellele annab ühtlasi nõu ka kogude korraldamise osas ning laiemalt teiste muuseumidega
- Muuseum teeb koostööd teiste spordipärandiorganisatsioonidega (Eesti Spordiajaloo Selts, Eesti Spordiveteranide Liit, Spordiajalooklubi Alfred jt)

Meede: Erasektor ja spordiettevõtted

- Muuseum otsib võimalusi erasektori regulaarseks kaasamiseks koostöökäitustes, üritustes jms.
- Muuseum teeb regulaarset koostööd spordimeedia- ja erasektori väljaannetega (sh. infokirjad) spordipärandi jagamiseks ja muuseumiinfo levitamiseks
- Koostöös ürituskorraldajatega toimub muuseumis varasemast rohkem spordialaseid üritusi ja ettevõtmisi

Meede: Rahvusvaheline koostöö

- Muuseumi roll Olümpiamuuseumide koostöövõrgustikus on aktiivne, olles tööühmade eestvedaja, rahvusvaheliste näituste vahendaja jne.
- Muuseum on leidnud täiendavaid võimalusi rahvusvaheliseks koostöökäit

Muuseumikeskkond

Eesmärk I – Spordimuuseumis on tänapäevane muuseumi- ja töökeskkond

Eesmärk II – Spordimuuseumi lisapinnad on efektiivselt rakendatud (raamatukogu, siseõu, muinaskelder, tööruumid)

Eesmärk III – Muuseumistruktuur on muutustega kooskõlas ja töökultuur rakendab maksimaalselt innovaatilisi tööalaseid lahendusi

Meede: Infrastruktuur

- Spordimuuseumi siseõu on välja arendatud lisaväärtuseks muuseumikeskkonnale (lisategevused ja teenused ning üritused)
- Muuseumipood toimib unikaalse spordipoena, mis pakub meeneid, spordikirjandust, rahvuskoondiste atribuutikat, ajaloolisi esemeid ja palju muud atraktiivsed
- Koostöös RKAS-ga on järjepidevalt parendatud muuseumikeskkonda ja muuseumihoonet
- Muuseum on astunud samme „Rohelise muuseumi“ ja teiste jätkusuutlikkuse teemade rakendamiseks
- Muuseumi kodulehekülg ja e-pood saavad uuendatud
- Spordimuuseumi raamatukogu toimib multifunktsionaalse ruumina, kus toimuvad muuhulgas erinevad koolitused ja muud üritused
- Spordimuuseumi muinaskelder on rakendatud nii suve- kui talveperioodil täiendava keskkonnana andmaks edasi muuseumihoone ajalugu ning pakkumaks tuge jõuluprogrammile

Meede: Organisatsioon

- Rahulolumõõdikute süsteem saab loodud ja rakendatud alates 2023. aastast
- Uute tehniliste ja töökorralduslike lahenduste kasutuselevõtt tingib paindlikuma juhtimise ja efektiivsema töö
- Iga-aastane korraline struktuuri ülevaatus tagab eelduseks muuseumi kiire arengu jätkumiseks
- Kollektiivi mitmekesiseks arenguks on väljatöötatud koolitusprogramm
- Erinevate valdkondade töötajad on kujunenud oma valdkonna ekspertideks Eesti ja võimalusel rahvusvahelisel tasandil
- 2023. aastal toimub spordimuuseumi asutamise 60. aastapäeva väerikas tähistamine

ARVULISED EESMÄRGID

Aasta	2015	2021	2023	2024	2025	2026	2027
Omatulu muutuse prognoos	17 500	73 000	150 000	165 000	180 000	195 000	210 000
Külastajate arvu prognoos		10 930	18 000	19 800	21 600	23 400	25 200
Uued suurnäitused	-	-	-	1	-	1	-
Külastajate rahulolu	-	-	>90%	>90%	>90%	>90%	>90%
Kogumiskoostöökokkulepped alaliitudega	-	-	2	2	2	2	2
Korrastatud kogude osakaal muuseumikogust	-	-	20%	40%	60%	80%	100%
Kirjeldatud ja digiteeritud museaalide osakaal		95%	100%	100%	100%	100%	100%
Negatiivimassiivide digiteerimine	100	10 000	10 000	50 000	50 000	50 000	50 000
(Teadus)publikatsioonide arv	1	1	1	1	1	1	1
Erinevate haridusprogrammide arv	5	13	15	15	15	15	15
Haridusprogrammides osalejate rahulolu	-	95%	>90%	>90%	>90%	>90%	>90%
Positsioon muuseumide seas jälgijate arvult: Facebook		Top15	Top10	Top7	Top5	Top5	Top5
Positsioon muuseumide seas jälgijate arvult: Instagram		Top5	Top3	Top3	Top3	Top3	Top3
Positsioon muuseumide seas jälgijate arvult: Tiktok		-	Top3	Top3	Top3	Top3	Top3